

Dinamičke promjene kiselosti u proizvodnji mlijeka

Ovo djelo je licencirano pod međunarodnom licencom Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0. Da biste pogledali kopiju ove licence, posjetite <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/> ili pošaljite pismo Creative Commonsu, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA

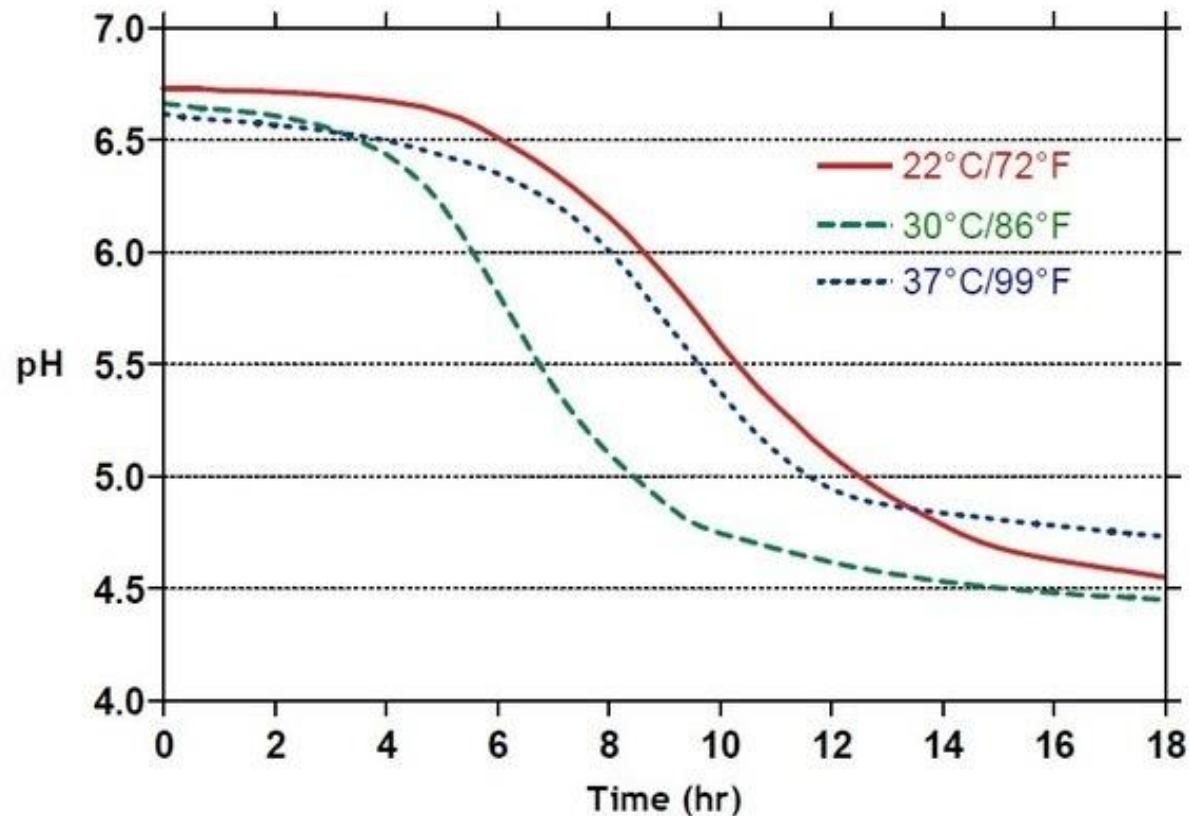
- Većina proizvoda koje prerađuju mini sirane i male mljekare podliježe fermentaciji
- Da bi pravilno upravljao procesom, proizvođač mora pažljivo kontrolirati kiselost na svim razinama.
- Određene promjene kiselosti s vremenom snažno utječu na kvalitetu i sigurnost konačnih proizvoda.
- Na farmama (mini sirane) razina mjerenja kiselosti tijekom procesa proizvodnje i u proizvodima je najvažnije i najučinkovitije sredstvo za osiguranje kvalitete i sigurnosti hrane

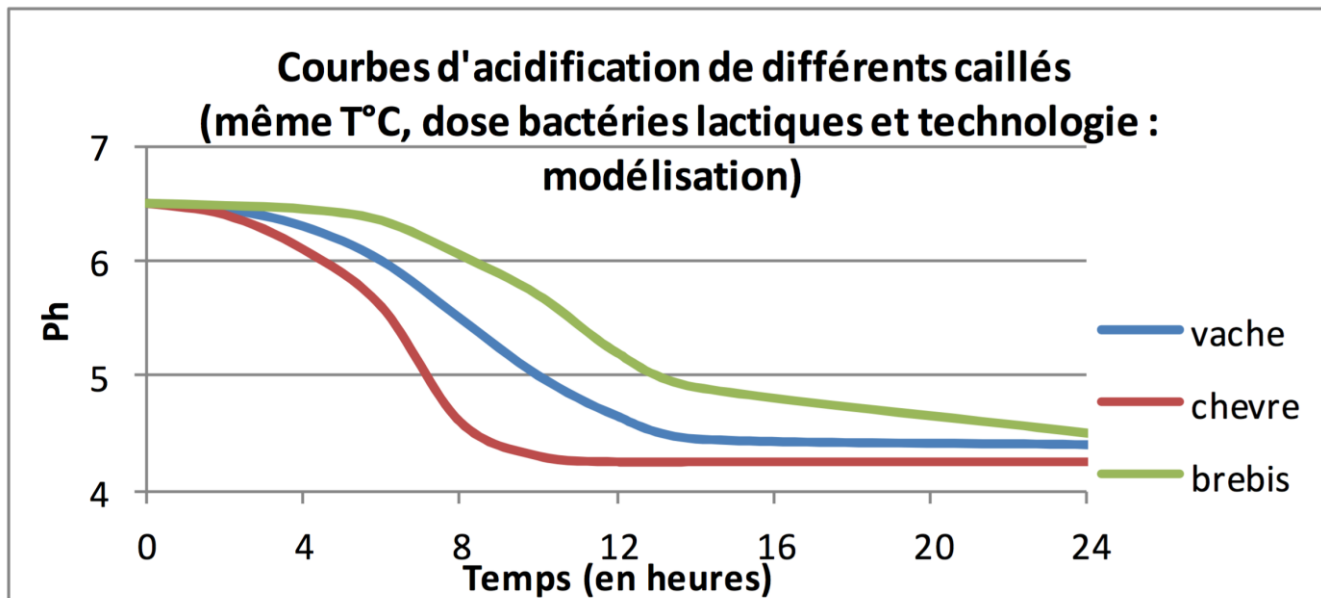
- Razina kiselosti obavještava proizvođača da li se njihov proces ispravno odvija u očekivanom vremenu.
- Ako je smanjenje kiselosti niže od očekivanog, može sugerirati da bakterije starter kulture ne rade ispravno.
- To može negativno utjecati na svojstva proizvoda i može biti opasno sa stajališta sigurnosti hrane
- Polagani rast mliječne kiseline može omogućiti štetnim mikroorganizmima rast.
- Mnoge štetne mikroorganizme snažno inhibira pH vrijednosti $\leq 5,5$.

Acidification curve

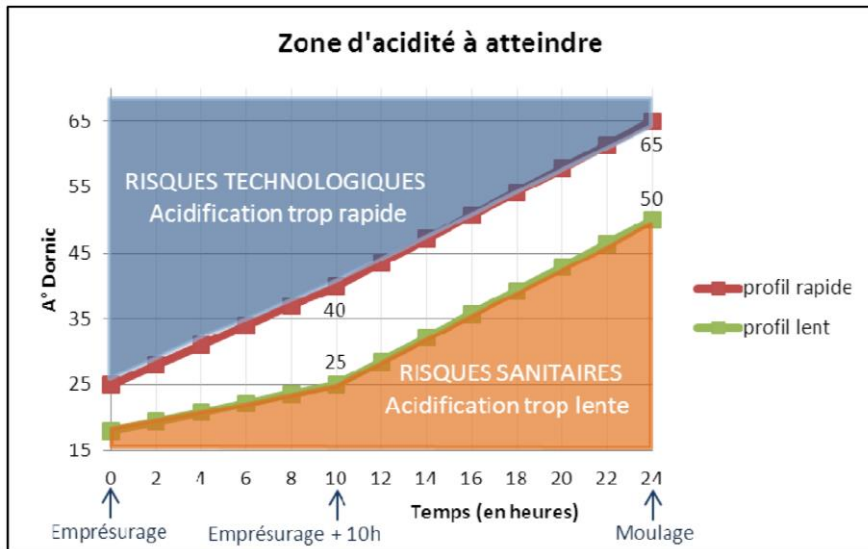
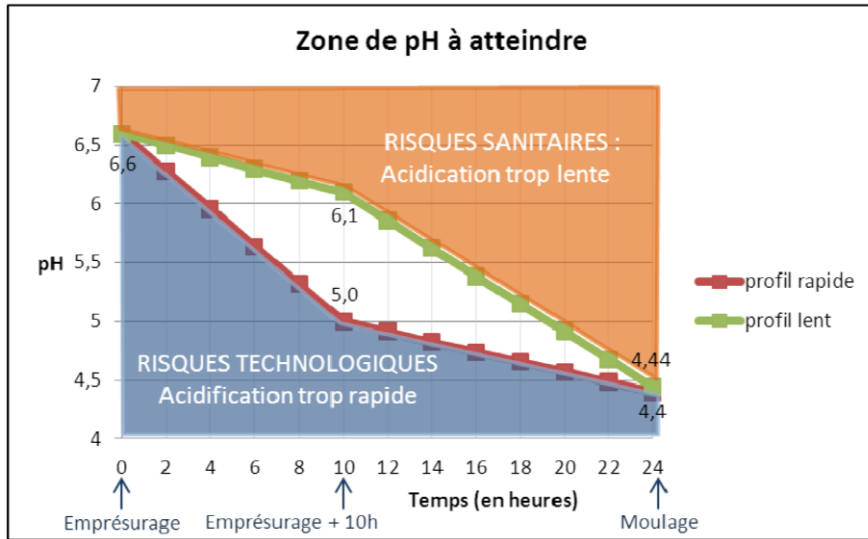
- U farmskoj proizvodnji (mini siranama), kontrola mlijeka, starter kultura, kiselost tijekom proizvodnje i samih proizvoda najvažnije je i najučinkovitije sredstvo za osiguranje kvalitete i sigurnosti hrane

- U farmskoj proizvodnji (mini siranama), kontrola mlijeka, starter kultura, kiselost tijekom proizvodnje i samih proizvoda najvažnije je i najučinkovitije sredstvo za osiguranje kvalitete i sigurnosti hrane

Primjer krivulje zakiseljavanja

- U farmskoj proizvodnji (mini siranama), kontrola mlijeka, starter kultura, kiselost tijekom proizvodnje i samih proizvoda najvažnije je i najučinkovitije sredstvo za osiguranje kvalitete i sigurnosti hrane

Source image: PEP Caprin

U analizi hrane postoje dva međusobno povezana koncepta koja se bave kiselošću:

- *pH vrijednost*
- *Titracijska kiselost*

Svaka od ovih metoda analitički je određena na različite načine i svaka ima svoj poseban utjecaj na kvalitetu hrane.

- PH kiselost otopine određuje se kao koncentracija vodikovih iona (H_3O^+) pomoću posebnog mjernog uređaja (pH metar).
- Titracijska kiselost odnosi se na mjerenje ukupne koncentracije kiseline sadržane u hrani (tzv. ukupna kiselost). Određuje se titracijom poznatog volumena mlijeka sa standardnim alkalijem (NaOH) do točke pokazatelja (poput fenolftaleina).

Metoda titracijske kiselosti (TA) nije potpuno precizna zato jer Točnost mjerenja ovisi o mnogim faktorima kao što su:

- Čistoća korištenih alata
- Točna koncentracija natrijevog hidroksida
- Točna količina mjenenog uzorka
- Jednaka brzina mjerenja
- Pravilno čitanje rezultata
- Iskustvo osoblja

Ali ova metoda ima veliku prednost u svakodnevnoj praksi: jednostavna je i jeftina.

U različitim zemljama primjenjuju se različite metode titracijske kiselosti.

Princip kod svih ovih metoda je isti:

Test tiracijske kiselosti mjeri količinu alkalije koja je potrebna za promijenu pH mlijeka iz njegove početne vrijednosti u pH kod nastanka promjene boje fenolftaleina (do ružičaste boje) koji je dodan mlijeku radi označavanja krajnje točke, kao indikator.

- 1. Soxlet-Henkel metoda – količina 0,25 n NaOH korištena za neutralizaciju 100 ml mlijeka*
- 2. Dornic metoda – količina 1/9 n NaOH korištena za neutralizaciju 10 ml mlijeka*
- 3. Dornic-Marshal metoda – količina 0,1 n NaOH korištena za neutralizaciju 9 ml mlijeka*
- 4. Thorner metoda – količina 0,1 n NaOH korištena za neutralizaciju 100 ml mlijeka*

$$^{\circ}\text{SH} = \frac{4}{9} \cdot ^{\circ}\text{D} = \frac{4}{10} \cdot ^{\circ}\text{Th}$$

Princip kod svih ovih metoda je isti:

Test tiracijske kiselosti mjeri količinu alkalije koja je potrebna za promijenu pH mlijeka iz njegove početne vrijednosti u pH kod nastanka promjene boje fenolftaleina (do ružičaste boje) koji je dodan mlijeku radi označavanja krajnje točke, kao indikator.

Postupci	SH	Dornic	Thörner
Pipetirajte mlijeko u Erlenmeyerovu tikvicu	25 ml mlijeka (ako se koristi SH pipeta s podjelama od 0,25 ml) 100 ml mlijeka (ako se koristi SH pipeta s podjelama od 0,1 ml)	10 ml mlijeka	10 ml mlijeka + 30 ml vode
Dodajte Fenolftalein	1 ml Fenolftaleina (2%)	3-4 kapi Fenolftaleina (5%)	5 kapi Fenolftaleina (5%)
Napunite tikvicu otopinom Natrijevog hidroksida	1/4 n otopine Natrijevog hidroksida	1/9 n Natrijevog hidroksida	1/10 n Natrijevog hidroksida

Karakteristične točke opisane kod različitih metoda mjerenja kiselosti

Metoda	Alkalno mlijeko	Svježe mlijeko	Gruš kada kuha	Gruš u ambientalnoj temperaturi
SH	≤ 6	7,0- 7,5	11-12	25-30
D and DM	≤ 14	15-17	26-27	≥ 70
T	≤ 16	16-19	≥ 27	≥ 75

Međuovisnost između različitih ljestvica kiselosti i % mliječne kiseline

	Mliječna kiselina [%]	°Soxhlet-Henkel	°Dornic Marschal	°Thoerner
Mliječna kiselina 1%	1,0	44,44	100,0	111,1
1°Soxhlet-Henkel	0,0225	1,00	2,25	2,5
1°Dornic Marschal	0,01	0,444	1,0	1,11
1°Thoerner	0,009	0,4	0,9	1,0

Grupno vježbanje da se pokaže razlika u pH i titraciji

Vrijeme (h)	0,5	1	1,5	2	2,5	3	3,5	4
Kiselost jogurta (pH)	6,5							4,7
Kiselost jogurta (° SH)	7							30
Kiselost vode (°SH) (voda treba imati isti pH kao i jogurt gore)								

Više informacija

5.3 Titracijska kiselost – Način mjerenja kiselosti (video + instrukcije)

5.4 pH vrijednost – Način mjerenja kiselosti (video + instrukcije)

5.5 Uputstvo: Praktična obuka o kapacitetu pufera